

Streda 14. decembra 2016

P8_TA(2016)0490

Dohoda o partnerstve a spolupráci medzi ES a Uzbekistanom a bilaterálny obchod v oblasti textilu

Nelegislatívne uznesenie Európskeho parlamentu zo 14. decembra 2016 o návrhu rozhodnutia Rady o uzavretí Protokolu k Dohode o partnerstve a spolupráci, ktorou sa zakladá partnerstvo medzi Európskymi spoločnosťami a ich členskými štátmi na jednej strane a Uzbekou republikou na strane druhej, ktorým sa mení dohoda s cieľom rozšíriť ustanovenia dohody na bilaterálny obchod v oblasti textilu s ohľadom na uplynutie platnosti bilaterálnej dohody o textile (16384/1/2010 – C7-0097/2011 – 2010/0323(NLE) – 2016/2226(INI))

(2018/C 238/04)

Európsky parlament,

- so zreteľom na návrh rozhodnutia Rady (16384/1/2010),
 - so zreteľom na návrh Protokolu k Dohode o partnerstve a spolupráci medzi Európskymi spoločnosťami a ich členskými štátmi na jednej strane a Uzbekou republikou na strane druhej (16388/2010),
 - so zreteľom na žiadosť o udelenie súhlasu, ktorú Rada predložila v súlade s článkom 207 a článkom 218 ods. 6 druhým pododsekom písm. a) bod (v) Zmluvy o fungovaní Európskej únie (C7-0097/2011),
 - so zreteľom na svoje predbežné uznesenie z 15. decembra 2011 ⁽¹⁾ o návrhu smernice Rady,
 - so zreteľom na svoje legislatívne uznesenie zo 14. decembra 2016 ⁽²⁾ o návrhu rozhodnutia Rady,
 - so zreteľom na najnovšie pripomienky Výboru expertov pre vykonávanie dohovorov a odporúčaní týkajúcich sa Uzbekistanu, pokiaľ ide o Dohovor o zrušení nútenej práce (dohovor č. 105) a Dohovor o najhorších formách detskej práce (dohovor č. 182), ktoré boli prijaté v roku 2015 a zverejnené v roku 2016 ⁽³⁾,
 - so zreteľom na protokol (č. 1) Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) o úlohe národných parlamentov v Európskej únii,
 - so zreteľom na protokol (č. 2) k Zmluve o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) o uplatňovaní zásad subsidiarity a proporcionality,
 - so zreteľom na článok 99 ods. 1 druhý pododsek rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre medzinárodný obchod a stanovisko Výboru pre zahraničné veci (A8-0330/2016),
- A. keďže v decembri 2011 sa Európsky parlament rozhodol odložiť svoje rozhodnutie o súhlase s protokolom o textile medzi EÚ a Uzbekistanom a prijal predbežnú správu s cieľom riešiť obvinenia z využívania detskej a nútenej práce pri zbere bavlny v Uzbekistane;

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 168 E, 14.6.2013, s. 195.

⁽²⁾ Prijaté texty, P8_TA(2016)0489.

⁽³⁾ Správa Výboru expertov pre vykonávanie dohovorov a odporúčaní – uplatňovanie medzinárodných pracovných noriem 2016 – správa III (časť 1A).

Streda 14. decembra 2016

- B. keďže v tejto predbežnej správe Európsky parlament uvádza, že zväží súhlas s protokolom Medzinárodnej organizácie práce (ďalej len „MOP“) iba v prípade, že uzbecké orgány umožnia pozorovateľom MOP vstup do krajiny, aby vykonali podrobný a ničím neobmedzovaný monitoring, a keď títo pozorovatelia potvrdia, že sa vykonali konkrétne reformy a dosiahli zásadné pozitívne výsledky smerujúce ku skutočnému odstráneniu nútenej práce a detskej práce na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni;
- C. keďže Európsky parlament zaviedol pravidelný dialóg s Komisiou, ESVČ, vládou Uzbekistanu, MOP a občianskou spoločnosťou s cieľom monitorovať vývoj počas zberu bavlny a vyvíjať tlak na všetky zúčastnené strany, aby sa ukončila detská a nútená práca v Uzbekistane;
- D. keďže v roku 2013 vláda Uzbekistanu povolila MOP monitorovanie zberu bavlny; keďže MOP od roku 2013 pri viacerých príležitostiach uskutočnila monitorovanie, pričom spočiatku sa zamerala na detskú prácu a neskôr ho rozšírila o nútenú prácu a podmienky náboru;
- E. keďže spolupráca medzi MOP a vládou Uzbekistanu sa postupne rozšírila a v roku 2014 Uzbekistan ako prvá krajina Strednej Ázie schválila národný program dôstojnej práce s MOP;
- F. keďže najnovšie monitorovanie MOP počas zberu bavlny v roku 2015 ukázalo, že „využívanie detí pri zbere bavlny sa stalo zriedkavejším, sporadickým a sociálne neprijateľným, i keď je potrebná stála obozretnosť“⁽¹⁾;
- G. keďže podľa MOP sa povedomie o nútenej práci v Uzbekistane síce ešte len začína utvárať, prieskumy MOP však ukazujú, že väčšina pracovníkov zbiera bavlnu dobrovoľne a má možnosť túto prácu odmietnuť;
- H. keďže záverečná správa MOP o zbere bavlny v Uzbekistane v roku 2016 bude k dispozícii na konci tohto roku;
- I. keďže odstraňovanie nútenej a detskej práce v Uzbekistane je cieľový, avšak doteraz neukončený proces, ktorý si vyžaduje úsilie a ďalšiu podporu EÚ a medzinárodného spoločenstva, vrátane účasti organizácii občianskej spoločnosti, ktoré pôsobia v oblasti ľudských a pracovných práv;
- J. keďže vláda Uzbekistanu prijala akčné plány na zmenu náboru pracovníkov pre zber bavlny a spolu s organizáciami zamestnávateľov a s odbormi podporila zvýšenie povedomia a vyvinula mechanizmy spätnej väzby na zabránenie nútenej a detskej práci;
- K. keďže mimovládne organizácie stále hlásia prípady porušovania ľudských práv v krajine, najmä v oblasti zberu bavlny, kde podľa nich v čase zberu bavlny dochádza k hromadnej nútenej mobilizácii študentov a zamestnancov verejnej správy a k porušovaniu slobody združovania a prejavu, najmä k vypočúvaniu občanov, ktorí informujú o zbere, pravidelnému prenasledovaniu a šikane obhajcov ľudských práv a aktivistov občianskej spoločnosti a k bráneniu medzinárodným skupinám činným v oblasti práv a médiám v pôsobení v tejto krajine;
- L. keďže náhla smrť prezidenta Isloma Karimova by nemala mať žiaden vplyv na pokračovanie prebiehajúceho procesu zlepšovania pracovných podmienok na bavlníkových plantážach v Uzbekistane;
1. zdôrazňuje význam opatrení, ktoré prijala vláda Uzbekistanu s cieľom povoliť MOP monitorovanie zberu bavlny a zapojiť sa do širokej spolupráce s MOP prostredníctvom programu dôstojnej práce;

⁽¹⁾ Správa Výboru expertov pre vykonávanie dohovorov a odporúčaní – uplatňovanie medzinárodných pracovných noriem 2016 – správa III (časť 1A), s. 218.

Streda 14. decembra 2016

2. víta významný pokrok dosiahnutý v Uzbekistane od roku 2013 vrátane prijatia právnych predpisov zakazujúcich využívanie detskej práce, čím sa dosiahlo takmer úplné odstránenie detskej práce; nabáda orgány, aby sa ďalej zapájali do celoštátnej kampane zvyšovania povedomia s cieľom úplne odstrániť detskú prácu;
3. oceňuje skutočnosť, že sa vláda Uzbekistanu v spolupráci s MOP zameriava aj na odstraňovanie nútenej práce a že sa dosiahol pokrok; zdôrazňuje však, že ešte stále existujú domyselné spôsoby nedobrovoľnej práce a že ide o zložitý proces, ktorý si vyžaduje okrem iného reformu politík zamestnanosti;
4. domnieva sa, že za toto snaženie uzbeckej vlády by mal Európsky parlament vyjadriť súhlas s textilom protokolu o textile medzi EÚ a Uzbekistanom; zastáva názor, že takýto súhlas bude pozitívnym signálom podpory uzbeckej vláde, aby naďalej vyvíjala úsilie o úplné odstránenie detskej práce a všetkých ostatných foriem nútenej práce, a zároveň ešte viac posilnila spoluprácu s EÚ;
5. víta skutočnosť, že federácia odborových zväzov Uzbekistanu vstúpila ako pridružený člen do Medzinárodnej konfederácie odborových zväzov v októbri 2015; zdôrazňuje úlohu, ktorú uzbecké odborové zväzy zohrávajú pri zabezpečení dôstojných pracovných podmienok a ochrane ľudských práv; vyzýva uzbeckú vládu, aby v tomto smere plne spolupracovala s odborovými zväzmi; nabáda uzbecké odborové zväzy, aby posilnili svoju úlohu v úsilí o úplné odstránenie nútenej práce;
6. vyjadruje znepokojenie nad správami nezávislých pozorovateľov o štátom organizovanej mobilizácii občanov vrátane nútenej práce zamestnancov verejnej správy a študentov pred začiatkom zberu v roku 2016;
7. vyzýva nadchádzajúceho uzbeckého prezidenta, aby zaviedol nový model ľudských práv tým, že okamžite ukončí pretrvávajúcu nútenú prácu a detskú prácu počas zberu bavlny;
8. vyzýva Komisiu a ESVČ, aby pravidelne poskytovali Európskemu parlamentu podrobné informácie o situácii v Uzbekistane, a to najmä v oblasti odstraňovania detskej a nútenej práce; rozhodol sa naďalej sledovať vývoj v Uzbekistane a organizovať pravidelný dialóg s MOP, Komisiou, ESVČ a ostatnými zainteresovanými stranami zameraný na úplné odstránenie nútenej práce a detskej práce v Uzbekistane;
9. uznáva, že na dosiahnutie tohto cieľa bude okrem kombinácie vedenia dialógu a spolupráce potrebný aj nepretržitý tlak na vládu Uzbekistanu zo strany Únie, MOP a Svetovej banky; vyhradzuje si právo vyzvať Komisiu a Radu, aby začali uplatňovať články 2 a 95 dohody o partnerstve a spolupráci s cieľom prijať všetky potrebné všeobecné a osobitné opatrenia, ak sa záväzok na odstránenie detskej a nútenej práce nedodrží;
10. vyzýva Komisiu a delegácie EÚ v Taškente, aby prostredníctvom politického dialógu a pomocných programov prispievali k štrukturálnym reformám v Uzbekistane vrátane zvyšovania odmeny pre zberačov bavlny, mechanizácie a väčšej rozpočtovej transparentnosti príjmov zo zberu bavlny;
11. zastáva názor, že program dôstojnej práce by sa mal predĺžiť aj po roku 2016 a mal by sa prehĺbiť s cieľom zaoberať sa modernizáciou uzbeckého hospodárstva a zlepšovaním politiky zamestnanosti v oblastiach, ako je ochrana zdravia pri práci, bezpečnosť pri práci a inšpekcia práce, pričom by mala byť zohľadnená rodová rovnosť; v tejto súvislosti víta nariadenie uzbeckej vlády č. 909 (zo 16. novembra 2015), ktorého cieľom je zlepšenie pracovných podmienok, zamestnanosti a sociálnej ochrany pracovníkov v poľnohospodárstve v rokoch 2016 až 2018;
12. zdôrazňuje, že pomoc zameraná na právny štát a justíciu s cieľom podnietiť reformy a zefektívniť prácu uzbeckého parlamentu, ktorú v posledných rokoch poskytuje Európska únia, musí priniesť konkrétne výsledky;
13. je presvedčený, že pomoc EÚ pre Uzbekistan by mala byť zameraná aj na odstránenie monokultúry bavlny v krajine a znižovanie jej závislosti od vývozu diverzifikáciou hospodárstva, čo by mohlo postupne zmierniť katastrofálnu situáciu v oblasti životného prostredia, najmä so zreteľom na to, čo ešte ostalo z Aralského mora a jeho prítokov;

Streda 14. decembra 2016

14. vyzýva Komisiu, aby čo najskôr predložila hlavnú iniciatívu EÚ o zodpovednom riadení dodávateľského reťazca v odevnom priemysle spoločne s návrhom na zvýšenie transparentnosti tohto dodávateľského reťazca; pripomína význam paktu udržateľnosti prijatého v roku 2013 a zdôrazňuje, že iniciatívy tohto druhu môžu slúžiť ako základ pre vypracovanie nových opatrení v partnerstve s tretími krajinami v záujme plnenia cieľov v oblasti zlepšovania pracovných, zdravotných a bezpečnostných podmienok v odevnom priemysle;
15. vyzýva vládu Uzbekistanu, aby pracovala na ratifikácii a účinnom vykonávaní všetkých 27 ťažiskových medzinárodných dohovorov v rámci VSP +, aby mohli požiadať o colné preferencie VSP +;
16. zdôrazňuje, že v rokoch 2009 a 2010 Rada zrušila sankcie EÚ „s cieľom povzbudiť uzbecké orgány, aby prijali ďalšie významné opatrenia na zlepšenie právneho štátu a situácie v oblasti ľudských práv v krajine“, pričom okrem iného uviedla, že „Rada bude situáciu ľudských práv v Uzbekistane pozorne a nepretržite sledovať“ a že „hlbka a kvalita dialógu a spolupráce bude závisieť od uzbeckých reforiem“;
17. vyzýva Komisiu a ESVČ, aby sledovali politickú transformáciu v Uzbekistane a pravidelne o tomto procese Európsky parlament informovali;
18. vyzýva podpredsedníčku Komisie/vysokú predstaviteľku Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (PK/VP), ESVČ a členské štáty, aby využili proces transformácie ako príležitosť požadovať konkrétne a merateľné zlepšenia v oblasti ľudských práv počas nasledujúcich mesiacov; zdôrazňuje, že medzi konkrétnymi zlepšeniami by mali patriť podmienky, ktoré stanovili ministri zahraničných vecí EÚ v roku 2010;
19. upozorňuje, že textilné odvetvie, predovšetkým výroba bavlny, je hlavnou oblasťou obchodovania medzi EÚ a Uzbekistanom; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že EÚ by mala naplno využiť rozšírenie DPS na zabezpečenie toho, že uzbecké orgány sa po náhlom úmrtí prezidenta budú podieľať na procese transformácie, ktorý povedie k lepšej správe, posilneniu zásady právneho štátu, demokratickým reformám a značnému zlepšeniu situácie v oblasti ľudských práv;
20. opakuje záväzok Únie ďalej rozvíjať a prehĺbovať vzťahy s Uzbekistanom, čo si vyžaduje dodržiavanie ľudských práv a zásady právneho štátu; vyzýva vládu Uzbekistanu, aby vytvorila väčší priestor pre nezávislú občiansku spoločnosť a vo väčšej miere zohľadnila obavy uzbeckých a medzinárodných mimovládnych organizácií a aby plnila svoje záväzky vyplývajúce z Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a Dohovoru proti mučeniu;
21. naliehavo vyzýva uzbecké orgány, aby v plnej miere dodržiavali svoje medzinárodné záväzky týkajúce sa ochrany ľudských práv; víta oznámenie návrhu vyhlásenia amnestie pri príležitosti 24. výročia ústavy Uzbekistanu; naliehavo vyzýva uzbecké orgány, aby do tohto gesta zahrnuli aj prepustenie všetkých osôb uväznených na základe politicky motivovaných obvinení, zlepšenie zaobchádzania s osobami vo väzbe a ukončenie série tvrdých zákrokov, zatýkania a odsudzovania; nabáda uzbeckú vládu, aby vo väčšej miere spolupracovala s medzinárodnými inštitúciami prostredníctvom jedenástich osobitných postupov Rady pre ľudské práva⁽¹⁾;
22. poveruje svojho predsedu, aby túto pozíciu postúpil Rade, Komisii, vládam a parlamentom členských štátov a vláde a parlamentu Uzbekkej republiky.

⁽¹⁾ Týchto 11 osobitných postupov je popísaných tu: http://spinternet.ohchr.org/_Layouts/SpecialProceduresInternet/ViewCountryVisits.aspx?Lang=en&country=UZB.
Pre všeobecný prehľad osobitných postupov Rady pre ľudské práva pozri: <http://www.ohchr.org/en/HRBodies/SP/Pages/Welcomepage.aspx>.